

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zeer Zorgwekkende Stoffen en milieueffectrapportage

Zeer Zorgwekkende Stoffen kunnen gevaarlijk zijn voor het milieu en voor de mens. Het milieueffectrapport voor projecten geeft onder andere inzicht in het gebruik van deze stoffen en ook of deze stoffen vermeden kunnen worden. In deze factsheet:

- **Zeer Zorgwekkende Stoffen: wat zijn dat?**
- **potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen: een nieuwe categorie**
- **(p)ZS in milieueffectrapportage**

Zeer zorgwekkende stoffen: wat zijn dat?

In Nederland wordt de term Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZS) gebruikt voor stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor het milieu en voor de mens, bijvoorbeeld omdat ze kankerverwekkend of hormoonversturend zijn. Voorbeelden zijn benzeen, lood, kobalt en PFAS.

Of een stof gekwalificeerd wordt als Zeer Zorgwekkende Stoffen hangt af van een aantal factoren. De criteria zijn bepaald in artikel 57 van de Europese REACH-verordening. Het RIVM houdt een lijst bij van de stoffen die zijn gekwalificeerd als ZS. Die lijst is een hulpmiddel voor bedrijven en overheden.

Gebruik en uitstoot terugdringen

De rijksoverheid wil het gebruik, de uitstoot en de lozing van ZS zoveel mogelijk voorkomen. Als dat niet mogelijk is, dan moet dit tot een minimum worden beperkt. Daarnaast is het nodig om het gebruik en de emissies te monitoren en een reductieprogramma op te stellen. Zo moet een bedrijf waar zeer zorgwekkende stoffen kunnen vrijkomen, eens per vijf jaar de omvang van de uitstoot rapporteren. Ook is een reductieprogramma verplicht waarbij is onderzocht hoe gebruik en uitstoot van ZS kunnen worden voorkomen of te minimaliseren. Ook kan er (per stof) een maximaal toelaatbaar risiconiveau en een maximum aan de immissieconcentratie zijn vastgesteld.

Op weg naar een Circulaire Economie

Het uitfasen van ZS is niet alleen nodig om gezondheids- en milieurisico's te voorkomen, maar ook voor de transitie naar een economie waarin (grond)stoffen worden hergebruikt. Producten, afval, water en grond die vervuild zijn met ZS, zijn lastiger te hergebruiken en kunnen daarmee de transitie naar een circulaire economie bemoeilijken.

Potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen: een nieuwe categorie

Sinds 2018 houdt het RIVM ook een lijst bij van potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen (pZS). Dit zijn stoffen die nog niet met zekerheid als ZS kunnen worden aangemerkt, maar die (deels) dezelfde kenmerken hebben. Voor de totstandkoming van deze lijst wordt gebruikgemaakt van informatie van de Europese Chemie Autoriteit (ECHA).

GenX-stoffen

Aanleiding voor het opstellen van een lijst met pZZS zijn de incidenten die hebben plaatsgevonden met lozingen en emissies van GenX-stoffen, die toen nog niet als ZZS waren gekwalificeerd. GenX is een technologie om coatings (fluorpolymeren) te maken. De stoffen zijn mogelijk kankerverwekkend voor de mens en tasten de lever aan. Omdat de GenX-stoffen lopende het onderzoek nog niet als ZZS waren gekwalificeerd, heeft het Rijk uit voorzorg een lijst met pZZS-stoffen opgesteld. Zo kunnen bedrijven en overheden rekening houden met de mogelijke aanwijzing als ZZS.

De pZZS-lijst wordt minstens één maal per jaar geactualiseerd. Door deze pZZS-lijst kunnen overheden van de initiatiefnemer:

- eisen dat er nader onderzoek plaatsvindt om te bepalen of de stof toch een ZZS is.
- verzoeken aan te geven welke emissies er zijn en in welke hoeveelheden.
- vragen om aan de zorgplicht te voldoen, bijvoorbeeld door als bevoegd gezag maatwerkvoorschriften op te stellen.

(p)ZZS in milieueffectrapportage

Bij projecten of plannen waar de productie, het gebruik, de opslag of het transport van gevaarlijke stoffen aan de orde is, moet het milieueffectrapport ingaan op (p)ZZS vanwege de mogelijke effecten voor mens en milieu. Voorbeelden zijn chemische bedrijven, de maakindustrie, afvalverwerkers en energiecentrales. In het milieueffectrapport moet helder worden aangegeven hoeveel van welke (P)ZZS-stoffen in de gebruikte grondstoffen, afvalstromen en uitgaande producten en afvalstromen zit. Dat geldt ook voor de emissies van (p)ZZS naar lucht, bodem en (afval)water.

Voor ZZS is het daarnaast belangrijk aan te geven hoe met de verplichte monitoring en minimalisatie wordt omgegaan. Tot slot moet het milieueffectrapport ook inzicht geven in de bronmaatregelen die de uitstoot van de gevaarlijke stoffen kunnen terugdringen en in hun effectiviteit.

Meer weten?

Bel of mail ons als je vragen hebt of meer wilt weten:

- Tom Ludwig, tludwig@eia.nl, 030 234 7641
- Sjoerd Harkema, sharkema@eia.nl, 030 234 7666